

Kvæg

Værd at vide om Bovin Virus Diarré (BVD)

Kort og godt om BVD - Bovin Virus Diarré - i kvægbesætninger: udbredelse, symptomer, risiko, sanering m.m.

Viden om

28. januar 2003
Opdateret 30. marts 2026

Antal sidebesøg: 1051

Udbredelse af BVD

Bovin Virus Diarré (BVD) hører til blandt de smitsomme sygdomme hos kvæg. I Danmark har vi med stor succes bekæmpet BVD. Således kunne kontrollen med BVD den 6. marts 2006 overgå fra bekæmpelsesprogram til overvågningsprogram, og i 2022 opnåede Danmark BVD-fri status i EU.

Få sporadiske tilfælde kan dog forekomme i Danmark angiveligt som følge af indførsel af smitte fra udlandet.

Ligesom Danmark har en række EU-lande udryddet BVD eller er i gang med et bekæmpelsesprogram. BVD er udryddet i alle de nordiske lande og Østrig, og bekæmpelse er i gang i Tyskland og Irland. I alle øvrige lande er status ukendt.

I Danmarks overvåges mælkeleverende besætninger for BVD-antistoffer via tankmælksprøver en gang i kvartalet. Ikke-mælkeleverende besætninger overvåges via slagteblodprøver.

Spredning af BVD

Den største risiko for indslæb af BVD-virus til Danmark er indkøb af dyr, og særligt drægtige dyr der kan bære et smittet foster, udgør en væsentlig risiko. Flere af de seneste udbrud indikerer dog at smitteoverførslen fra udenlandske besætninger har været indirekte via personer (forurenede fodtøj, instrumenter, m.v.), maskiner eller køretøjer. Dette er muligt, da BVD udskilles i stort set alle kropsekreter og ekskrementer inklusiv: gødning, spyt og næseflåd, tårer, urin, sæd, blod, fosterhinder samt mælk. Dertil at viruset kan overleve i miljøet i uger under de rette omstændigheder.

Sygdomsbiologi og symptomer på BVD

Symptomerne på BVD kan variere fra milde til mere voldsomme og omfatter bl.a. let til moderat feber, nedsat ædelyst, forbigående diarré, rindende øjne og næseflåd samt sår på mund- og næseslimhinde. Hertil kommer reproduktionsforstyrrelser som omløbning og/eller kastninger i uventet omfang – eventuelt efterfulgt af svagt fødte kalve eller kalve med medfødte centralnervøse forstyrrelser eller blindhed.

Persistent infektion (PI-dyr) kan opstå, hvis kreaturer i den første del af drægtigheden (op til 125 dage) gennemløber en akut infektion. Herved kan BVD-virus passere livmoderen og inficere fosteret, som dermed kan blive persistent inficeret. Dette sker, fordi fosterets immunsystem endnu ikke er udviklet til at genkende BVD-virus som noget, der skal bekæmpes. Resultatet er immuntolerance, og en PI-kalv vil fra fødslen vedvarende udskille store mængder virus hele livet. PI-dyr danner ikke antistoffer mod BVD.

PI-kalve er i starten ofte klinisk normale, men kan også fødes små og svage. I de følgende måneder vil en PI-kalv dog ofte blive utrivelig og mere modtagelig for sygdom, og der kan udvikles alvorlige symptomer med sår på slimhinderne og i klovspalterne (mucosal disease / atypisk katarrhfeber). De fleste PI-dyr dør inden for få måneder, men nogle kan overleve i årevis uden at udvise tydelige symptomer. En eventuel PI-ko vil altid føde PI-kalve.

Den vedvarende og høje virusudskillelse fra PI-dyr udgør både en betydelig risiko for spredning af infektionen inden for besætningen og en stor risiko for overførsel af smitte til andre besætninger.

Bekæmpelse af BVD i en smitte besætning drejer sig i høj grad om at finde og få aflivet PI-dyr.

Mistanke om sygdommen skal anmeldes til ens praktiserende dyrlæge.

Persistent inficeret (PI) dyr med små sår i mundhulen og på næse, tunge og læber.

Risiko af BVD for mennesker?

BVD angriber udelukkende kvæg og øvrige drøvtyggere, og der er ingen sundhedsrisiko for mennesker ved kontakt med smittede dyr.

Derfor kan landmanden og dennes familie uden risiko færdes i stalden samt drikke mælken og spise kødet fra en besætning, der er smittet med BVD.

Besætningen er smittet med BVD - hvad sker der?

Mistænkt

Besætningen sættes under offentligt tilsyn, hvis der efter en rutineundersøgelse eller kliniske tegn på sygdom er mistanke om BVD i besætningen.

Herefter udtages nye prøver til afklaring af besætningens BVD-status.

Smittet

Hvis resultaterne viser, at besætningen ikke er BVD-fri, forbliver den under offentligt tilsyn. Det betyder, at produkter, materialer og dyr kun må flyttes fra besætningen efter tilladelse fra Fødevarestyrelsens veterinærenhed, og at køerne ikke må kælte på græs.

Sanering for BVD i besætningen

Der udarbejdes en handlingsplan i samarbejde med SEGES, som skal godkendes af Fødevarestyrelsen

I saneringen for BVD identificeres kreaturer, der er i risiko for at bære et PI-foster. Kælvningen skal så foregå isoleret og den kalv, der muligvis er en PI-kalv, isoleres og testes. Hvis testen viser, at der sandsynligvis er tale om et PI-dyr, må kalven aflives. Alternativt slagtes drægtige dyr, der er i risiko for at bære PI-foster.

Sygdommens biologi indebærer, at sanering kan strække sig over flere år.

Erstatning ved BVD-smitte

SEGES Innovation administrerer en erstatningsordning, der understøtter gennemførelsen af handlingsplanen for besætningen.

Emneord

[BVD \(Bovin Virus-Diarré\)](#)

[Smitsomme sygdomme](#)

[Smittebeskyttelse](#)

Kvæg

Tema: Smittebeskyttelse i kvægbesætninger

På temasiden smittebeskyttelse får du overblik og viden til at styrke smittebeskyttelsen i kvægbesætninger. Siden henvender sig til både kvægbrugere og deres rådgivere.

Vil du vide mere?

Lars Pedersen

Chefkonsulent, Kvægafgodyrlæge

SEGES Innovation

larp@seges.dk

+4540195828

Støttet af

Mælkeafgiftsfonden

Kvægafgiftsfonden

SEGES Innovation P/S Tlf. 8740 5000

Agro Food Park 15 Fax. 8740 5010

8200 Aarhus N Email info@seges.dk